

Nr 537

Av herr **Elofsson, Gustaf, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1957/58, m. m.*

Motivet till den i propositionen nr 175 föreslagna allmänna energiskatten anges i första hand vara de stora investeringsbehoven beträffande oljelagring, atomenergi och elkraft. Det är givetvis nödvändigt, att åtgärder snarast möjligt vidtages till tryggande av vårt lands energiförsörjning. Vid utformningen av en allmän energiskatt, som i viss omfattning även måste drabba produktionen, framstår det som angeläget att tillse, att ogynnsamma verkningar inte inträffar för vissa delar av näringslivet. Detta gäller, såsom departementschefen också framhåller, inte minst jordbruket och den mindre företagsamheten över huvud taget. Vid förslagets slutliga utformning har hänsyn härtill tagits. I ett par avseenden synes oss dock vissa ändringar och förtydliganden i propositionens förslag nödvändiga.

Det måste förutsättas, att näringslivet i stort sett genom prisanpassning kan kompensera sig för den kostnadsökning, som en energibeskattning kommer att medföra. För jordbruket föreligger emellertid inte en sådan möjlighet. Genom den uppgörelse angående prissättningen på jordbruksprodukter, som ingicks våren 1956, har priserna bundits för en period om tre år. Genom överenskomsten har jordbruket inte möjligheter att såsom de flesta andra näringsgrenar kompensera sig för kostnadsstegringar genom höjda priser. Jordbrukets lönsamhet kommer härigenom att försämrats i förhållande till vad som avsågs vid uppgörelsen. Den del av energiskatten, som drabbar jordbrukaren som företagare, måste bäras av honom själv. Han skulle sålunda belastas dels av den skatt, som utgår på hans privata förbrukning, dels av den skatt, som utgår på förbrukningen i företaget. Det synes oss därför nödvändigt, att själva jordbruksdriften i så stor utsträckning som möjligt undantages från energibeskattning.

Enligt propositionen skall fotogen inte bli föremål för energibeskattning. Detta är givetvis av betydelse inte minst för jordbrukets traktordrift. Departementschefen uttalar vidare, att energiskatten inte bör få utgöra någon belastning av de jordbrukstraktorer, som drives med motorbrännolja. Det förutsättes därför i propositionen, att restitution skall medges av skatt på brännolja, som användes i jordbrukstraktorer. Denna restitution bör enligt propositionen utgå i form av ett schablonbelopp, baserat på den genomsnittliga oljeförbrukningen i sådana traktorer och motsvarande den nedsättning av brännoljeskatten med 2 öre per liter, som förordats för den tunga motortrafiken. Det torde enligt propositionen få ankomma på statens jordbruksnämnd att närmare utreda denna fråga, vilken därefter skulle föreläggas 1958 års riksdag.

Mot bakgrunden av de förhållanden för jordbrukets vidkommande, som ovan anförts, framstår det som ofrånkomligt, att jordbruket måste få full kompensation för energiskatten på motorbrännolja från den tidpunkt, då energibeskattningen genomföres. Beslut härom bör fattas snarast möjligt. Det synes därför nödvändigt, att den utredning av frågan, som skall anförtros åt statens jordbruksnämnd, bedrivs så skyndsamt, att förslag till restitution, som ger jordbruket full kompensation, kan föreläggas redan 1957 års höstriktdag.

Enligt propositionen skall energiskatt uttagas för bensen med 4 öre per liter. Förslaget innebär inte, att den skatt, som erlægges för bensen, som förbrukas i jordbruket för drift av traktorer och skördetröskor, skulle restitueras. De jordbruk, som använder bensindrivna traktorer och skördetröskor, skulle härigenom drabbas av ökade kostnader. Det bör framhållas, att de bensindrivna traktorerna i relativt större utsträckning än de brännoljedrivna torde användas i de mindre och ekonomiskt svagare jordbruken. Enligt vår mening är det rimligt och skäligt, att denna fördyring kompenseras genom att det nu utgående restitutionsbeloppet höjes med ett motsvarande belopp.

För bensen, som förbrukas i bensindrivna traktorer, utgår enligt nuvarande bestämmelser skatterestitution med 325 kronor per traktor och år. De bensindrivna jordbrukstraktorernas genomsnittliga årsförbrukning av bensen har för åren 1955—1959 beräknats till 1 500 liter per traktor. Den bensinskatt, som erlægges för denna årsförbrukning, uppgår vid en skattesats av 32 öre per liter till 480 kronor. Härav restitueras alltså 325 kronor. På traktorägaren stannande skattebelopp utgör då 155 kronor. Vid en energibeskattnings med 4 öre per liter uppgår den samlade bensinskatten för samma årsförbrukning till 540 kronor. För att traktorägaren skall kompenseras för skattehöjningen — dvs. alltjämt få ett stannande skattebelopp av 155 kronor — fordras, att restitutionen ökas med 60 kronor till 385 kronor.

Det synes lämpligt, att statens jordbruksnämnd vid sin utredning av frågan om restitution av energiskatten på motorbrännolja också får pröva frågan om restitution av energiskatten på bensen, som användes i jordbruksdriften. Det framstår som rimligt, att även energiskatten på bensen, som förbrukas för driften inom trädgårdsodlingen och fisket, restitueras. Den kollektiva återbäringen till ifrågavarande näringsgrenar bör ökas med skäligt belopp. Förslag till sådan restitution av energiskatt på bensen, som vi här förordat, bör föreläggas 1957 års höstriktdag.

Propositionen innebär vidare, att 50 milj. kronor av de medel, som energiskatten inbringrar, under en femårsperiod skulle användas för utrustning av landsbygdens elnät. Detta belopp svarar mot de ökade kostnader på ifrågavarande område, som kan beräknas komma på staten under den nämnda perioden. I propositionen föreslås dock inte, att dessa medel skulle få tas i anspråk redan under nästkommande budgetår. Då behovet av utrustning av landsbygdens elnät är mycket stort, framstår det som önskvärt, att ökade resurser

snarast möjligt ställes till förfogande. Det synes oss därför lämpligt, att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om att förslag framlägges till 1957 års höstrikstag om att av energiskattemedlen 10 milj. kronor må disponeras redan under budgetåret 1957/58 för upprustning av landsbygdens elnät.

Med anledning av vad som ovan anförts får vi anhålla,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 175 måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa,

dels att frågan om restitution av energiskatten på motorbrännolja, som förbrukas i jordbrukstraktorer, måtte bedrivas så skyndsamt, att förslag till full kompensation för jordbruket kan föreläggas 1957 års höstriksdag,

dels att i samband härmed även frågan om restitution av energiskatt, som erlægges för bensin, som användes i jordbrukstraktorer och skördetröskor samt för driften inom trädgårdsnäringen och fisket, måtte prövas i enlighet med vad som ovan anförts och att förslag i anledning härav måtte föreläggas 1957 års höstriksdag,

dels ock att förslag måtte föreläggas 1957 års höstriksdag om att av energiskattemedlen 10 milj. kronor må disponeras redan under budgetåret 1957/58 för upprustning av landsbygdens elnät.

Stockholm den 15 maj 1957

G. Elofsson
i Vä

Osc. Werner

Sven E. Sundin
